ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ การรับรู้อาการเตือน และพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง ในกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวกษมา เชียงทอง

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนาภรณ์ อาวิพันธ์

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดสมองเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทยและอีกหลายประเทศทั่วโลก อุบัติการณ์ของโรคมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งที่โรคดังกล่าวสามารถควบคุมและป้องกันได้ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ การรับรู้อาการเตือน และพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 195 ที่มารับบริการสุขภาพใน รพ.สต. 3 แห่ง คือ รพ.สต.บ้านสันต้นแหน ตำบลแม่คือ พ.สต.บ้านท่า ตำบลสง่าบ้าน และรพ.สต.บ้านสันทราย ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีการของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) โดยใช้สูตร KR_{20} และวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์ความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.84 ด้านการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.65 ด้านการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.81 และด้านการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.82 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์การรับรู้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.63 และค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.81 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง การรับรู้ความรุนแรงของโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับสูง การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับสูง และการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับปานกลาง

2. การรับรู้อาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับสูง

3. พฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง (p-value>0.05) หากพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมองและการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง ($r=0.171$, p-value<0.05 และ $r=0.217$, p-value<0.05 ตามลำดับ) ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของโรคหลอดเลือดสมองและการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง(p-value>0.05).

5. การรับรู้อาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง ($r=0.250$, p-value<0.001)

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ในประเด็นความเชื่อด้านสุขภาพ อาการเตือนและพฤติกรรมการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดูแลสุขภาพแก่กลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง โดยประการสำคัญที่ทีมสุขภาพควรตระหนักถึงคือการจัดโปรแกรมสุขศึกษาและการสร้างแนวปฏิบัติในการดูแลกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อป้องกันและลดอัตราการเกิดโรคดังกล่าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Relationships Between the Health Belief Model, Warning Signs Perception and Management of Stroke Behavior in the Risk Group of Stroke, Doi Saket District, Chiang Mai Province

Author Ms.Kasama Chiangtong

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisor Asst. Prof. Dr. Ratanaporn Awiphan

ABSTRACT

Stroke is one of the most serious public health problems in Thailand and in many countries around the world. The number of patients suffering from stroke tends to increase, even though this disease can be prevented and controlled health behavior change. This descriptive study aimed to find the relationship between the health belief model, warning signs perception and management of stroke behavior. The samples were 195 risk patients for stroke who received health care service in 3 Sub District Health Promoting Hospitals; Ban San Ton Knae Hospital Tumbon Mae Kue, Ban Tha Hospital Tumbon Sa-Nga Ban and Ban San Sai Hospital Tumbon Mae Hoy Ngoen, Doi Saket district, Chiang Mai province. The samples were selected by using cluster sampling method. The questionnaires used for gathering data were verified by 3 qualified persons. The Kuder-Richardson 20 (KR-20) and Cronbach's coefficient alpha reliability tests were used. The reliability coefficients were found as follow; perceived susceptibility to stroke = 0.84, perceived seriousness of stroke = 0.65, perceived benefits of stroke management behavior = 0.81, perceived barriers of stroke management behavior = 0.82, perception of stroke warning signs questionnaire = 0.63 and stroke management behavior questionnaire = 0.81.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

The results of the study found that:

1. The overall health belief was at moderate level. When each construct was considered, it was found that perceived susceptibility to stroke was at moderate to high level, perceived seriousness of stroke was at high level, perceived benefits of stroke management behavior was at high level and perceived barriers of stroke management behavior was at moderate level.

2. Perception of stroke warning signs was at high level.

3. Stroke management behavior was at moderate level.

4. The overall health belief had no relationship with stroke management behavior (p-value>0.05). However, there was a significantly positive relationship between perceived susceptibility to stroke and perceived benefits of stroke management behavior with the stroke management behavior ($r=0.171$, p-value<0.05 and $r=0.217$, p-value<0.05, respectively) while there was no relationship between perceived seriousness of stroke and perceived barriers of stroke management behavior with stroke management behavior (p-value>0.05).

5. There was a significantly positive relationship between the perception of stroke warning signs and stroke management behavior ($r=0.250$, p-value<0.001).

The result of this study indicated the importance of information provision about stroke, especially in the issue of health beliefs, warning signs and stroke management behavior. The result of this study could be used for planning health care provision for the risk group of stroke. More important, the health team should be considered about health education program and practice guideline for taking care for the risk group of stroke in order to prevent and reduce the incident of this disease.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved